

Dialog om planforslag, Storgata 12-16 og 18 - Hensyn til kulturminneverdier - Forhåndsuttalelse – Hensyn til nyere tids kulturminner - Forhåndsuttalelse

Vi viser til kommunens anmodning av 22.6.2020, om fylkeskommunens forhåndsuttalelse. Uttalelsen gjelder hensynet til nyere tids kulturminner. Vi viser også til vår uttalelse til varsel av 13.9.2019. Forhåndsuttalelsen er en foreløpig tilbakemelding til kommunen før et eventuelt offentlig ettersyn, og er gjort på bakgrunn av illustrasjoner og beskrivelser kommunen har mottatt. Forhåndsuttalelsen er ikke å regne som fylkeskommunens endelige uttalelse.

Tiltaket er vurdert ut fra fylkeskommunens rådgivende rolle som regional fagmyndighet for kulturminnevern. Kommunen er vedtaksmyndighet.

Plan- og vernestatus

Storgata 12 og 16 ligger i Drøbak og omfattes av verneplan for Antikvarisk spesialområde Drøbak, vedtatt i 2000. I bestemmelsenes paragraf 1.2.1 heter det blant annet: ... *Ivaretagelse og event. tilbakeføring av elementer og historiske miljø og bygningsverdier fra 17- og 1800-tallets trehusbebyggelse, skal særlig etterstrebes ... Videre heter det i § 1.3.1: Nybygg skal ha god arkitektonisk kvalitet og være tilpasset eksisterende bystruktur og omkringliggende bebyggelse når det gjelder høyder, volum, material- og fargevalg.*

Regional plan for kulturminner og kulturmiljøer i Akershus, som nylig er revidert, vedtatt den 25.11.2019. Her er det vedtatt planretningslinjer knyttet opp mot regional plan for areal og transport. Det forventes at kulturminneverdier kartlegges, viktige kulturminner bevares og at ny bebyggelse i tilknytning til kulturminner og bevaringsområder utformes og integreres slik at man oppnår et godt samspill mellom ny og gammel bebyggelse. Planen ligger tilgjengelig på nett: <https://viken.no/tjenester/kulturminner/regionale-planer-for-kulturminnevernet/>

Drøbak er en av de viktigste trehusbyene i oslofjordområdet og inngår i Riksantikvarens NB!-register. Registeret er en liste over kulturmiljøer i byer og tettsteder i Norge som har nasjonal interesse. Som relevant for saken nevnes Riksantikvarens bystrategi 2017–2020, hvor det blant annet heter: ... *Ivaretagelse av byenes historiske egenart og verdi (integritet) må både baseres på bevaring av eldre bebyggelse og på at man ved nye tiltak (nybygg, påbygg og*

KULTUR Bygningmiljø og Landskap

Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG
Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO
Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no
Internett: www.viken.no
Org.nr.: 921693230

tilbygg) viderefører de egenskapene og kvalitetene som kjennetegner det historiske bymiljøet. Dette gjelder særlig i de viktigste historiske bymiljøene (NB!-områdene) ...

Riksantikvaren har i nevnte strategi utarbeidet egne anbefalinger for NB!-områder, så som Drøbak. Her heter det blant annet: ...

- *I NB!-områdene og andre bymiljøer av nasjonal og vesentlig regional verdi skal kulturmiljøene behandles som en helhet hvor nye tiltak bør innordne seg eksisterende bebyggelse. Nye tiltak skal videreføre områdets særpreg. Viktig i denne sammenhengen er byggehøyder og volum. God formgivning, materialvalg og farger er også svært viktig for å sikre samspill mellom gammelt og nytt.*

..

- *Bebyggelsesmønster og kvartalsinndeling, gateløp, smug, allmenninger og tomteinndelinger er en viktig del av byenes historie, og bør bevares og videreføres.*

..

- *Der det er gjennomført uheldige tiltak som har svekket verdien av viktige kulturmiljøer, kan det gjennomføres byreparasjon. Dette kan være tilbakeføring eller oppføring av nye bygninger som viderefører den lokale, historiske byggeskikken og ivaretar miljøets egenart og opplevelsesverdi. Om mulig skal rekonstruksjon skje på dokumentert grunnlag.*

Riksantikvarens bystrategi ligger tilgjengelig på nett:

file:///C:/Users/herdiss/AppData/Local/Temp/Riksantikvarens_bystrategi_2017_2.pdf

Vesentlig å nevne i sammenhengen er også Riksantikvarens faglige råd for forvaltning av NB!-områdene i Viken som nylig er sendt på høring. Her er det for Drøbak utarbeidet egne og spesialtilpassede råd for kulturmiljøet. Disse er inndelt i generelle råd i tillegg til mer spesifikke råd for landskapsnivå, områdenivå, bygningsnivå og møbleringsnivå.

Foreløpige vurderinger, innspill og kommentarer til prosjektet i Storgata 12-16

Ny bebyggelse i vernesonen bør utformes i tråd med føringer i eksisterende verneplan, regionale planretningslinjer, Riksantikvarens anbefalinger for NB!-områder og Riksantikvarens råd spesielt utformet for NB!-området i Drøbak. Den gamle bebyggelsesstrukturen i Drøbak bør videreføres for nye prosjekter, slik at byens bevaringsverdier ikke reduseres. Bebyggelsen som ønskes revet er uten bevaringsverdi. Oppføring av ny bebyggelse på eiendommen er en god anledning for byreparasjon.

Nytt bygg langs Storgata

Ny bygning har overordnet et volum, en hovedform og plassering som kan passe inn i de historiske omgivelsene. Bygningens mer detaljerte utforming bør imidlertid bearbeides vesentlig. Bygningen slik den nå er utformet har en uryddig, lukket, tung og avvisende karakter.

Bygningen skal henvende seg mot stedets beboere og besøkende for handel og næring på gateplan i en hovedgate. Butikken bør ligge mot gate med aktive og publikumsrettede fasader. Bygget henvender seg mot gate som et stort trafikkhull. Innkjøring bør være mellom husene, ikke gjennom dem, og fortrinnsvis mellom nybygget og Storgata 18. Innkjøring bør ikke fremheves og dominere på denne måten.

Materialbruken virker i hovedsak tilpasset Storgata 18, og ikke det historiske bymiljøet fra 1700- og 1800-tallet som særlig skal hensyntas i Drøbak. Her bør det vurderes en annen material- og fargebruk. Den tydelige markeringen av sokkeletasjen som skissert, bør også revurderes. Dette er et trekk som i større grad tilhører et yngre lag historie i byen.

En takterrasse som vist frarådes. Det er ikke tradisjon for denne typen terrasser i Drøbak. Byens gamle og hele taklandskap er et viktig karaktertrekk ved stedet og spesielt viktig mot offentlig rom.

Endelig er vi også kritiske til den asymmetriske vindusløsningen og karnapp. Dette sammen med takterrassen harmonerer dårlig med den rytmen som preger de øvrige eldre bygningene i gaten.

Port inn til varelevering

Det vises til at det har vært en port for innkjøring her tidligere. Dersom dette elementet skal reetableres bør det utføres som en tilbakeføring på dokumentert grunnlag, så som historiske foto. Vi vil oppfordre til å undersøke muligheten for varelevering fra gaten, da dette er en løsning som vil ha mindre negativ virkning på kulturmiljøet.

Ny bebyggelse for bolig og næring i bakgård

Ny bebyggelse i bakgården, slik tiltaket er fremstilt, innebærer et stort terrenginngrep. I Gamle Drøbak er den historiske bebyggelse tilpasset terrenget med minimale terrenginngrep. Vår generelle anbefaling er at tiltak gjøres med nennsom hånd med minst mulig inngrep i terreng og landskap. Forstøtningsmurer, ramper og liknende bør unngås eller begrenses.

Den historiske bebyggelsen ligger på bakkeplan, ikke på oppbygde plataer. Den nye boligbebyggelsen i bakgården bør komme ned på bakken og være oppdelt i egne volumer fra bakkeplan. Dette vil også styrke opplevelsen av og møtet med den bevaringsverdige bygningen i Storgata 12, som ikke bør ligge igjen i en smal dump inn mot det nye.

Den viste terrassearkitekturen er også fremmed i det historiske Drøbak. Den representerer en helt ny bygningstypologi i sammenhengen og frarådes på det sterkeste. Gamle Drøbak er et kulturmiljø av nasjonal interesse. Her må ny bebyggelse tilpasse seg den eldre bebyggelsens struktur og karaktertrekk. Ny arkitektur bør danne et godt samspill mellom nytt og gammelt, og tiltaket må vise og beskrive hvordan dette skal løses. Vi minner om at tak bør vurderes som del av det samlede taklandskapet i Drøbak. Nye tiltak bør bygge opp om og styrke byens bevaringsverdier.

Foreløpig samlet vurdering

Fylkeskommunen er svært kritisk til planforslaget slik det nå foreligger. Planforslaget bør bearbeides før det legges ut til offentlig ettersyn. Dersom planforslaget legges ut til offentlig ettersyn som formidlet fra kommunen, vil vi vurdere å legge saken frem for politisk behandling med forslag om innsigelse.

Vi opplyser om at vi vil holde Riksantikvaren orientert om den videre gangen i planprosessen. Dette er et større prosjekt i et viktig NB!-område av nasjonal interesse. Riksantikvaren er satt på kopi i saken.

Vennlig hilsen

Sissel Riibe
overarkitekt, nyere tids kulturminner

Herdis Johanne Sletmo
Rådgiver, nyere tids kulturminner

Kopi til:
RIKSANTIKVAREN